

Mrazivý úplněk

Ještě večer doma prožívám nezvyklou, až nechutně nepatřičnou lehkost. Postojím pod barevným nebem a atmosféra je tak průzračná, že když v hlubokém soumraku zapadá za lesy blízká Venuše, probíhá ten západ, jako by opožděně zapadalo ještě jedno malé slunce, kulaté, unavené, rudé.

A potom – uprostřed noci se probudím a nemám v sobě nic, jen dusivé prázdno.

Proč?! Proč proboha, když je po všem a měl bych se zklidnit.

Právě proto, že je to pryč, že všechno ostatní na polesí teď poběží podle plánu. Až ráno vstanu, stačí to jen popostrčit a pak trochu pohlídat, jinak si dělat své, je toho také dost, ale teď už ne k neunesení. Bez té poslední přítěže jsem až neskutěčně bezstarostný. Jako by mi ten včerejší stres najednou scházel.

Prudce se otočím. Žena vedle mě se pohne. Položím jí ruku na rameno a nutím se do klidu. Ona za chvíli znovu usne.

Právě proto, přemýšlím nespokojeně, právě proto, že ten můj pomatený mlýnek teď nemá co přemítat, musím si problémy vymýšlet. Nemůžu bez problémů žít.

Nesmysl, není to jinak? Nečekám stále něco, co si neumím představit, nějaký zázrak, který se stane a já budu teprve spokojený sám se sebou, odlehčený od všech fantasmagorií, které mi berou sílu a chuť dokázat víc? Copak to může pocházet jen z té houpačky, kdy jsem jednou pracovně přetížený a podruhé bych si lehkostí výskal a než se k něčemu užitečnému dostanu, už se zas houpačka vrací? Je to jen proto? Nebo čekám opravdu na zázrak? Je vůbec na světě trvalé štěstí, trvalá spokojenost?

Ležím a dumám, ale nic nemůžu vymyslet, kdybych se rozkrájel.

Vždyť já na ten zázrak čekám, vím najednou s jistotou. Stále se mi zdá, že nejsem s ničím hotov, stále si namlouvám, že to, co je, je jenom provizorium. Ano, provizorium! Kdy už skončí, kdy začne život?

Ale vždyť já se obelhávám! Ještě stále, ještě ve věku, kdy šediny už propukly naplno, si namlouvám, že život, ten pravý, skvostný, na jaký jsem v dětství a mládí čekal, teprve bude. Ale on přece je! Běží. Uplývá každodenně, nenápadně, prostě. Občas je skvostný, nádherný, a ta nádhera, ani ta každodennost, nejsou již dočasné, znamenají skutečnost, znamenají přítomnost, jsou definitivní, víc už se ničeho nedočkám. Život uplývá s každým vjemem, s každým pohledem, v průběhu všedních zážitků, humorných, vážných, únavných, bolestných či trapných, jsem uprostřed života, uprostřed toho proudu, co pro mě ještě nedávno znamenal budoucnost, jsem zde, mám své drahé, které miluji, práci, v níž jsem šťastný, výš netoužím, neboť své štěstí nechci ztratit z dohledu, konám ze všech sil co jsem dávno konat chtěl, jsem tady, v proudu své řeky, která znamená skutečnost, prožívám veliké dobrodružství zva-

né život, vrchovaté láskou, záští, dychtivostí, jsem tady, kde jsem si přál být, a přece mě mučí pochybnost. Tak proč!? Žiju skutečně ten život, který jsem chtěl? Proč je mi ho málo? Proč je mi stále čehosi málo? Proč mívám denně výčitky, jako bych dnešek znovu promarnil?!

Když poznám, že již neusnu, vstanu, obléknu se a zavřu do kanceláře. Mám tam vždycky co promýšlet, co chystat, plánovat.

Za oknem visí na temně modrém nebi mrazivý úplněk. Je naprosté ticho, takové, z něhož zaléhají uši. Nic se nepohne, ani moucha nezabzučí, jen tu a tam zašustí papír a zavrzá židle.

Najednou slyším plno kroků a šeptání. Zůstanu jako když mě opaří.

Není to pocit k závidění. Kdo je teď před domem, dobře sem širokým oknem vidí. Má mě jako na dlani, zatímco já jsem slepý.

Kde se vzal ten dav, co se mi sbíhá pod okno!

Zhasnu a potmě naslouchám podivnému šumu. Slyším, jak množství nohou pobíhá sem a tam, jen hovor jako když utne.

Nikoho nevidím.

Dívám se ovšem šikmo skrz dvoje sklo.

Váhavě, s bušícími spánky, otevřu okno.

Dupání a harašení v opadlém listí na zahradě rychle umlká. Všichni se zastavili ve stínu, dívají se na mě a já je ani teď nevidím.

Co když to nebyly kroky? Co když to byly jen velké kapky?

Jak by mohlo pršet? Mrzne a obloha je úplně čistá, s měsícem v zenitu.

Vtom proti nebi něco zahlédnu. Zvedl se nepatrný vánek a tisíce listů naráz se v mrazíku lehce odlupují od mateřských větví. Padají, vrážejí do sebe, každý se po nárazu také tak lehce ulomí, ulehne na ty opadlé na zemi a je tak těžký jíním, že to zní přinejmenším, jako by spadla veliká kapka deště.

Tak. Žádný déšť. Žádné kroky, žádní lidé. Prší listí. Odumírající pletivo, jehož vyzrálé buňky s konečnou platností oddělují každý řapík od větvičky, splnilo svůj úkol. Právě teď, v této mrazivé noci na začátku listopadu. Vše bylo nachystáno. K dozrání posledních buněk chyběl už jenom ten mrazík. Dnes do rána bude všechno listí na zemi. Čeho ještě včera nedocílil neurvalý víchř, to v pravý čas dokáže vánek, lehký jako něžný dech dítěte.

Ráno budou stromy holé. Stal jsem se svědkem nenápadného, zato stroze jednoznačného příchodu zimy. Bez okázalosti sněhové chumelenice, bez bělosti oslepující vánice.

Zavřu okno a rozsvítím, ale když se znovu posadím ke svým plánům a mapám, už na ně nedokážu myslet. Nebylo to nic mimořádného, ale ten úlek stál za to. Znělo to věrohodně.

A přece stačilo otevřít okno, přesvědčit se a všechno je úplně jinak.

Tam nahoře pluje koule, ozářená dalekým sluncem, a po ní se k levému obzoru sotva znatelně sune křivolaká větev. List, co ještě nespádl, stříbřitě světélkuje mrazem.

Zítřka bude epizoda s padajícím listím bezvýznamná minulost. Ani si nevzpomenu. To jen teď, v noční samotě, je to pro mě zážitek. Čím víc na něj myslím, tím silnější mám nutkání nějak ho zachytit. Třeba o něm napsat.

Napsat? Komu? Nač? Koho bude zajímat, že jsem dnes nemohl spát.

Ten nápad mě poněkud rozrušil.

Úplněk tam nad lesem jen málo klesl k západu, rozhodná noc je doposud zde, trvá a hned tak neskončí. Zatím je to stále přítomnost a já jsem svědek. Nikdo jiný o tom nemá potuchy. Holé stromy lidé uvidí až ráno. To už bude tato chvíle pryč a nikdo ji nebude znát.

Ale někdo by ji poznat měl!

Znova zhasnu. Můj zrak rychle přivyká měsíčnímu svitu. A sluch znovu vnímá jen to prvotní úžasné ticho.

A teď? Jako bych slyšel kroky. A tlumený hovor tam venku pod oknem.

Napišu to. Jaké zde bylo ticho, jak mě oklamal sluch, jak doopravdy jsem se polekal a vzápětí uklidnil, jak jsem pochopil převratnost této noci a o čem jsem v té souvislosti přemýšlel. Bude to vzrušující. Slyším chvějivé akordy slov, jenom je honem spoutat, aby se mi nerozutekly. Napišu to, ať je to jak chce bláznivé. Musím to zachytit dokud je to tady, dokud to trvá a dokud to vyvolává ten var, jako by se nějaký očistný spodní proud rozpínal kamsi za světlem.

To byla první noc. To byl začátek nové náplně mého času. Pokaždé, když zdálky hrozilo prázdno, věděl jsem, co mám udělat. A tušil jsem, že to je to pravé, co kromě práce pro budoucnost, již vykonávám jako lesník, můžu navíc vykonat.

Prázdno mě přestalo tížit. Mohla být bolest, a byla. I zoufalství. Ale prázdno už nebylo nikdy. Navzdory všem omezením, jež povstávala z nekončící šedivé násilnické noci v nás a kolem nás, cestoval jsem kam mě smysly vedly. Místa jsem nestřídal, bylo jen jedno místo, k němuž jsem byl připoután a kde jsem byl také šťastný: tady za temnými palisádami kmenů pod mírně vlající zelenou mříží, v tomto svém pevně ohraničeném okruhu domova. Necestoval jsem prostorem, ale o to víc v čase. Jen s ním jsem si mohl kdy se mi zachtělo pohrávat.